

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

ES Klimata likums

2020. gada 1. jūlijs
Latvijas Pašvaldību savienība

Alda Ozola
Valsts sekretāra vietniece
vides aizsardzības jautājumos

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Saturs

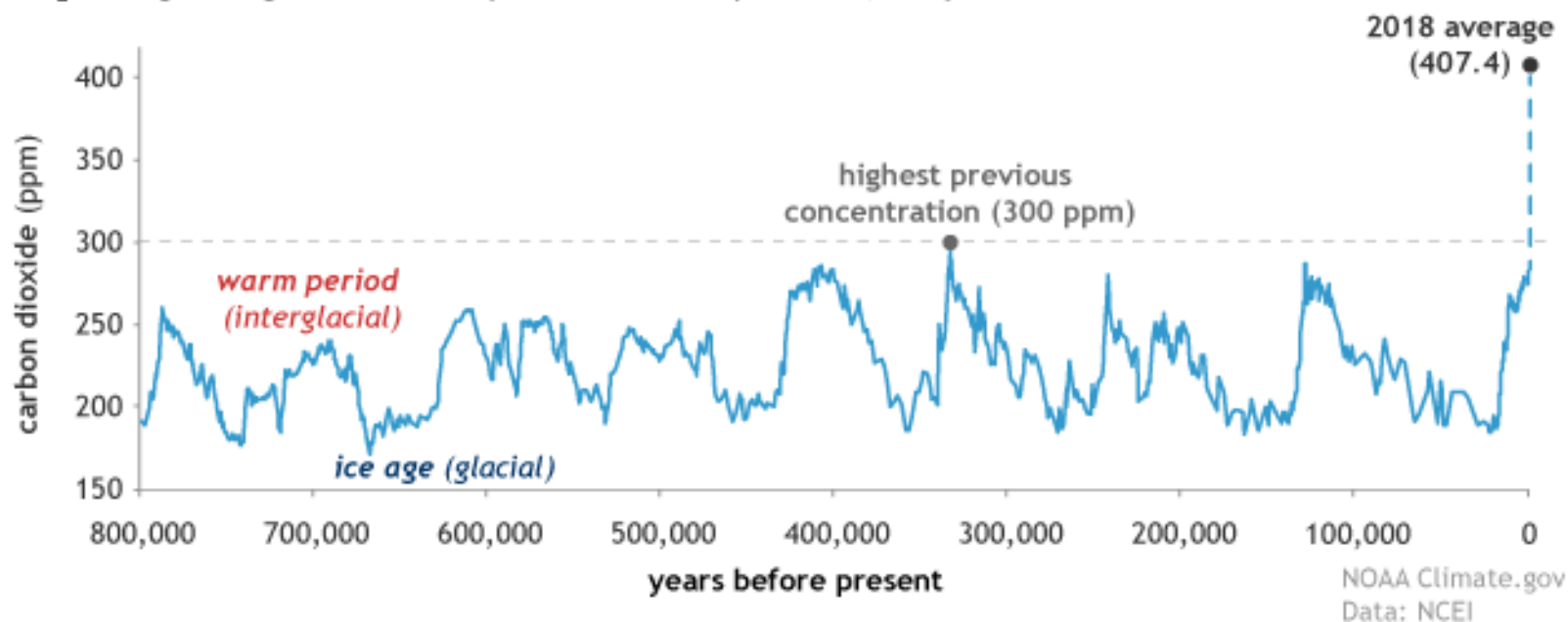
- Klimata politikas **ambīciju kāpināšanas iemesli**
- **ES** klimata politikas aktualitātes:
 - Zaļais **kurss**
 - Klimata **likums**
- **Latvijas** klimata politikas:
 - galvenie **plānošanas dokumenti**
 - sākotnējā **pozīcija** par Klimata likumu
 - līdzšinējais **progress** un **pašvaldību loma** klimata politikā

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

CO₂ koncentrācija atmosfērā sasniegusi pēdējo 800 000 gadu laikā **nebijušus apmērus**

CO₂ during ice ages and warm periods for the past 800,000 years

Klimata pārmaiņas ir meteoroloģisko parametru vidējo vērtību ilglaicīgas izmaiņas atmosfērā dabisku faktoru un/vai cilvēku saimnieciskās darbības ietekmes rezultātā.

Pēdējos gados novērotās **cilvēku darbības rezultātā radītās siltumnīcefekta gāzu** (SEG), sevišķi CO₂, **emisijas** ir augstākās novērojumu vēsturē un ir pierādīts, ka tieši tas ir tagadējo klimata pārmaiņu iemesls.

Sīkāka **informācija**: IPCC (<http://www.ipcc.ch/>)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

2020. gada skatījums

Klimata pārmaiņas ir nozīmīgākais globālais risks!

TOP5 pēc varbūtības	TOP5 pēc ietekmes
1. Ekstrēmi laikapstākļi	1. Nespēja samazināt klimata pārmaiņas un pielāgoties klimata pārmaiņām
2. Nespēja samazināt klimata pārmaiņas un pielāgoties klimata pārmaiņām	2. Masu iznīcināšanas ieroči
3. Dabas katastrofas	3. Bioloģiskās daudzveidības samazināšanās
4. Bioloģiskās daudzveidības samazināšanās	4. Ekstrēmi laikapstākļi
5. Cilvēka darbības radītas vides katastrofas	5. Ūdens krīzes

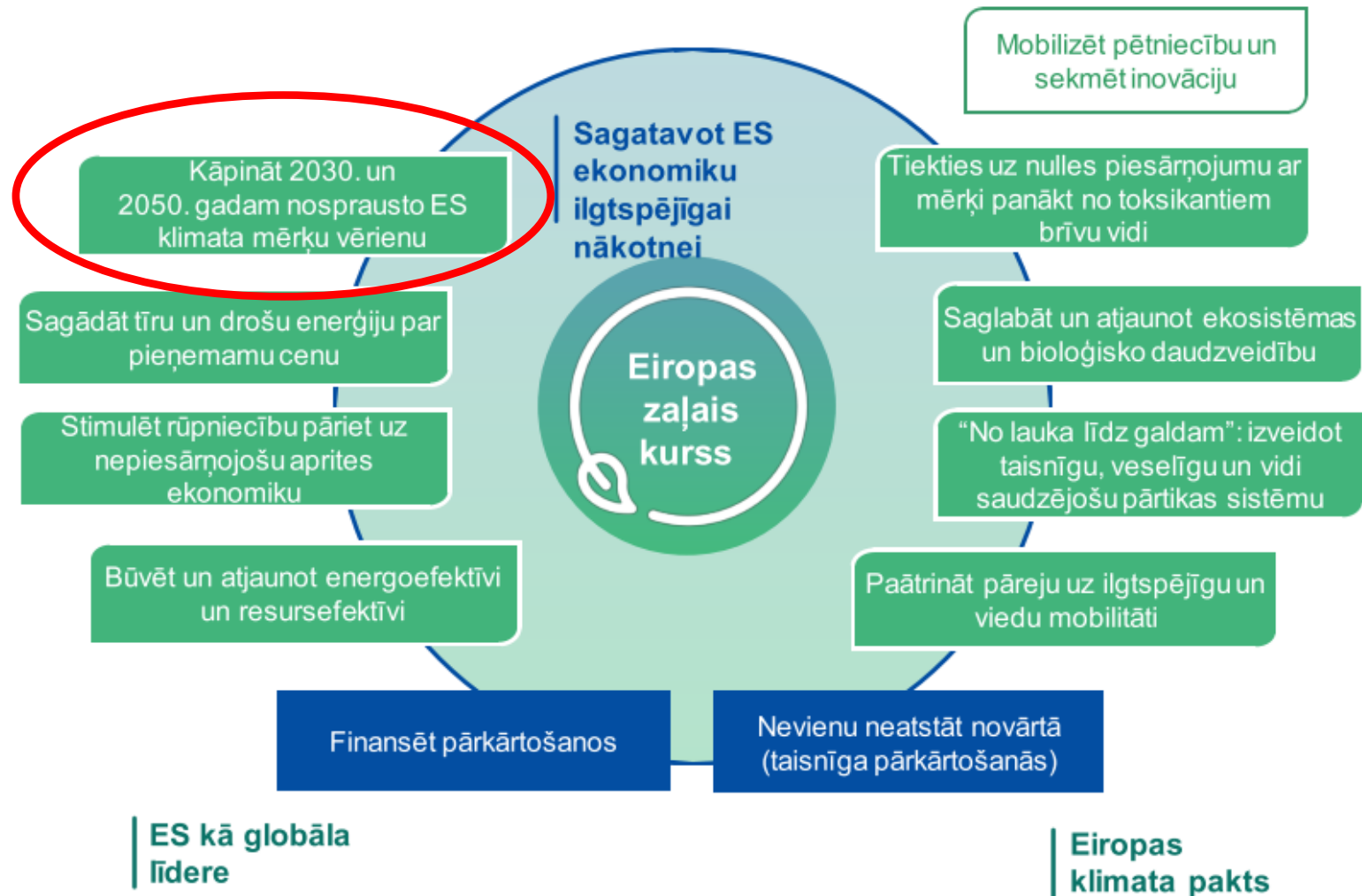
Pasaules Ekonomikas Forums kopš 2007. gada globāli izvērtē 50 būtiskākos riskus. **Starp dominējošiem 5 riskiem kopš 2011. gada ierindotas klimata pārmaiņas un ar tām saistītās problēmas!**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Eiropas Zaļais kurss - 8 darbības virzieni

Paziņojums un tā pavadošie dokumenti **pieejami**:
https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2050_en

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Eiropas zaļā kursa pielikums Ceļvedis – galvenās darbības

Darbības	Orientējošs grafiks ¹
Klimata mērķi	
Priekšlikums Eiropas klimata likumam, kurā būs nostiprināts mērķis līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti	2020. gada marts
Visaptverošs plāns, kā ES 2030. gadam nosprausto klimata mērķrādītāju atbilstību palielināt līdz vismaz 50 %, tiecoties uz 55 %	2020. gada vasara
Priekšlikums pārskatīt relevantus leģislatīvos pasākumus, kas palīdzēs sasniegt vienīgākos klimata mērķus, pēc tam, kad būs izskatīta Enerģijas kvotu tirdzniecības sistēmas direktīva, Kopīgo centienu regula, Zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības regula, Energoefektivitātes direktīva un Atjaunojamo energoresursu direktīva un vieglo automobiļu un vieglo komerciālo transportlīdzekļu CO ₂ emisijas standarti	2021. gada jūnijs
Priekšlikums pārskatīt Enerģijas nodokļu direktīvu	2021. gada jūnijs
Priekšlikums par oglekļa ievērošanas mehānismu atsevišķās nozarēs	2021. gads
Jauna ES klimatadaptācijas stratēģija	2020./2021. gads

EK š.g. 4.martā
publicēja
priekšlikumu
Regulai «**Eiropas
Klimata likums**»

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

ES Klimata likuma saturs

Priekšlikums **pieejams:**

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020PC0080&from=EN>

Mērķis: juridiski saistošā veidā nostiprināt SEG emisiju samazināšanas mērķus

Paredz, ka:

- **visas rīcībpolitikas sniegs ieguldījumu** klimatneitralitātes mērķa sasniegšanā, piedaloties visiem sektoriem un sabiedrībai
- EK līdz š.g. septembrim veiks **izvērtējumu par 2030. gada mērķu paaugstināšanu**, paredzot **vismaz 50%, bet tiecoties uz 55%** SEG emisiju samazinājumu, salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni (esošais ES mērķis paredz SEG samazinājumu vismaz par 40%)
- **EK** dalībvalstīm **sniegs** publiski pieejamas **rekomendācijas**, ja īstenotie pasākumi pēc to novērtēšanas būs novērtēti kā nepietiekami
- EK **iesaista visas sabiedrības grupas**, lai dotu tām iespēju un pilnvaras virzībā uz klimatneitrālas un klimatnoturīgas sabiedrības veidošanu

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas stratēģija klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050. gadam

Apstiprināta Ministru kabinetā

28.01.2020.g.

Pieejama: <http://polsis.mk.gov.lv/documents/6641>

Ilgtermiņa **vīzijas dokuments**

Mērķis: Latvijas **klimatneitralitāte*** 2050. gadā

* **Klimatneitralitāte** - stāvoklis, kurā cilvēka darbība rada "nulles" neto ietekmi uz klimata sistēmu. Šāda stāvokļa sasniegšanai nepieciešams līdzsvarot siltumnīcefekta gāzu emisijas ar to piesaisti.

Rīcības virzieni

CO₂ piesaistes
palielināšana

Visaptveroša
energoefektivitāte

Resursefektīvs
un videi
draudzīgs
transports

Ilgtermiņa
enerģētika

Ilgtermiņa
patēriņš un
ražošana

Ilgtermiņa
lauksaimniecība
un mežsaimniecība

Nodokļu
sistēmas
zaļināšana

Pētniecība un
inovācijas
oglekļa
mazieltīpīgās
tehnoloģijās

Ilgtermiņa
pašvaldības
un pilsētvide

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.-2030.gadam (NEKP)

Apstiprināts Ministru kabinetā 28.01.2020.g.

Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/312423-par-latvijas-nacionalo-energetikas-un-klimata-planu-20212030-gadam>

Plāna ilgtermiņa vīzija ir ilgtspējīgā, konkurētspējīgā un drošā veidā veicināt ilgtspējīgas tautsaimniecības attīstību.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plāns laika periodam līdz 2030.gadam

Apstiprināts Ministru kabinetā 17.07.2019.

Pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40467308>

Virsmērķis: Mazināt Latvijas cilvēku, tautsaimniecības, infrastruktūras, apbūves un dabas **ievainojamību** pret klimata pārmaiņu ietekmēm un **veicināt** klimata pārmaiņu radīto **iespēju izmantošanu**.

Plāns paredz vairāk nekā **80 pasākumu**, kas palīdzēs Latvijas iedzīvotājiem un tautsaimniecībai kļūt mazāk ievainojamām un pielāgoties klimata pārmaiņām, mazināt klimata pārmaiņu radītos zaudējumus.

Pielāgošanās pasākumi paredzēti tādās klimata pārmaiņām pakļautās jomās kā:

- ainavu plānošana un tūrisms;
- bioloģiskā daudzveidība un ekosistēmu pakalpojumi;
- civilā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana;
- būvniecība un infrastruktūras plānošana;
- veselība un labklājība;
- lauksaimniecība un mežsaimniecība.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas sākotnējā pozīcija par ES Klimata likumu

Apstiprināta MK 21.05.2020. *Ierobežotas pieejamības*

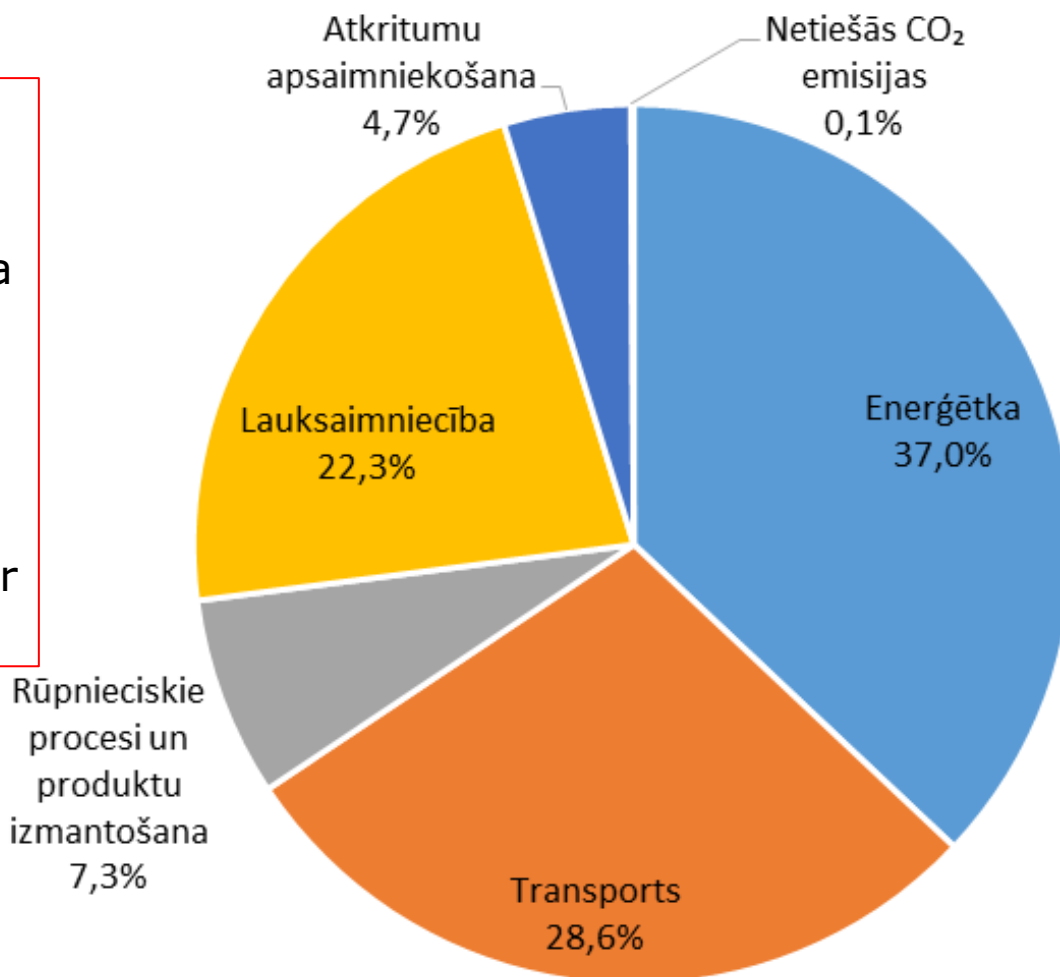
- Latvija **atbalsta** ES **klimatneitralitātes mērķa** uz 2050. gadu **nostiprināšanu** Klimata likumā
- Latvija **uzskata**, ka Klimata likuma priekšlikumam **nepieciešams izstrādāt ietekmes novērtējumu**
- Latvija **apzinās**, ka ES SEG emisiju samazināšanas mērķa **paaugstināšana 2030. gadam ir nepieciešama**, lai ES īstenotu klimatneitralitātes mērķi 2050. gadā
- Latvija **atbalsta** ES 2030. gada siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju samazināšanas mērķi **paaugstināt līdz -55%** (salīdzinājumā ar 1990. gadu)
- Vienlaikus Latvijai ir **svarīgi**, lai ES līmenī tiktu paredzēti un nodrošināti **papildu ES finanšu resursi**
- Latvija **prasa** EK pēc iespējas ātrāk publicēt ietekmes izvērtējumu par 2030. gada mērķu paaugstināšanu, tajā iekļaujot arī esošo **COVID-19 pandēmiju saistīto ekonomisko situāciju un tās izraisītās sekas**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas SEG emisiju **sadalījums** **pa nozarēm 2018. gadā**

Emisiju apjoms
uz vienu
Latvijas
iedzīvotāju laika
periodā **no**
1990. līdz
2018.gadam ir
samazinājies
par 38,8%, un
2018.gadā tas ir
6,06 t CO₂ekv.

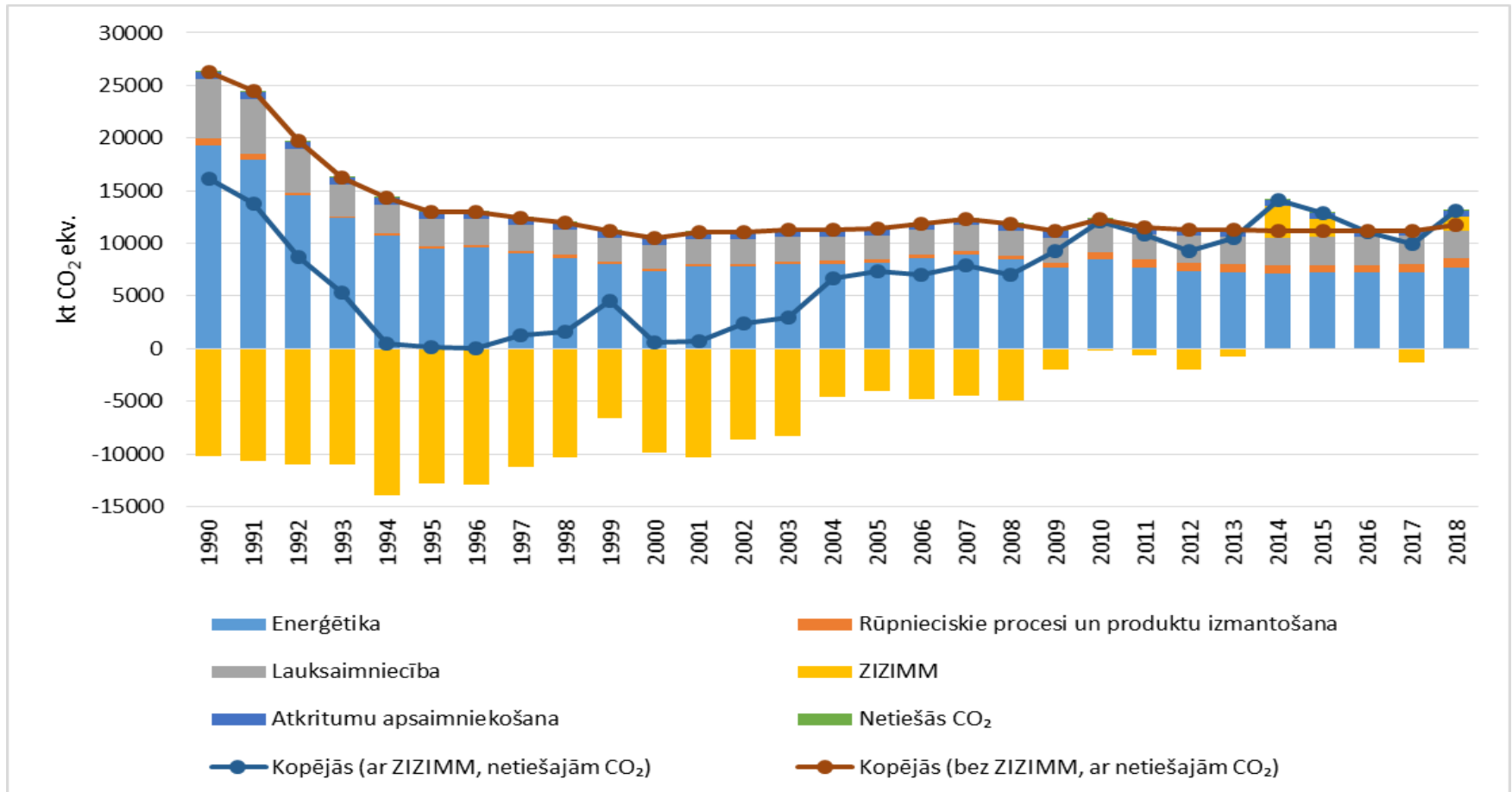

Avots: 2020. gada iesniegtās SEG
inventarizācijas (1990. - 2018.gads) kopsavilkums

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas SEG emisijas un CO₂ piesaiste pa sektoriem 1990. – 2018. gads

Avots: 2020. gada iesniegtās SEG inventarizācijas (1990. - 2018.gads) kopsavilkums
https://www.meteo.lv/fs/CKFinderJava/userfiles/files/Vide/Klimats/Majas_lapai_LVGM_C_2020_seginvkop_savilkums.pdf

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

**SEG un
klimatnoturīguma
mērķu sasniegšana**
vairumā aspektu
nenozīmē jaunu
pasākumu īstenošanu,
bet gan **prasa pieejas
maiņu līdzšinējām
rīcībām!**

Vairums iedzīvotāju
dzīvo (Latvijā
68%) un **vēl
vairāk strādā
pilsētās**

**Pašvaldībām ir labas iespējas palīdzēt SEG un
klimatnoturīguma mērķu sasniegšanai, jo daudzas no
to funkcijām tiešā veidā tos ietekmē & atsevišķos
aspektos tām pat saistībā ar klimata politikas mērķiem
ir noteikti konkrēti uzdevumi!**

Komunālie
pakalpojumi

Teritorijas
labiekārtošana

Teritorijas
plānojums

Civilā
aizsardzība

Sabiedriskais
transports

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Nozīmīgākās starptautiskās pašvaldību iniciatīvas

THE COVENANT OF MAYORS INITIATIVE
ON ADAPTATION TO CLIMATE CHANGE

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

- Cilvēku rīcība līdz šim ir izraisījusi sasilšanu par 1°C, salīdzinot ar pirmsindustriālo laikmetu.
- **Noturēt sasilšanu 1,5°C robežās joprojām ģeofiziski ir iespējams**, taču ir nepieciešama tūlītēja un vispusīga bezprecedenta rīcība visos sektoros.
- **Valstu esošās apņemšanās virza globālo sasilšanu uz sasilšanu par 3°C.** & neatgriezenisku pārmaiņu spirāle varētu iestāties tieši starp 1,5°C un 2 °C robežām.

Pieejams:

<http://www.ipcc.ch/report/sr15/>

Paldies par uzmanību!
Jautājumi?

@klimatam